

TOESPRAAK VAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER DER
STATEN-GENERAAL TER GELEGENHEID VAN DE OPENING VAN DE
CONTACTPLAN BIJEENKOMST op 22 september 2003

Geachte minister, beste collega's,

Bijzonder graag heet ik u vandaag van harte welkom in deze zaal, de plenaire vergaderzaal van de Eerste Kamer, waar ik voor de eerste keer de bijeenkomst van het Contactplan mag openen. Het Contactplan, bedoeld als instrument voor communicatie en persoonlijke ontmoetingen tussen de leden van de parlementen binnen het Koninkrijk, is juist in de huidige, roerige tijden een aangelegenheid van belang. Goede communicatie kan immers misverstand en onbegrip voorkomen. Bovendien ben ik vermoedelijk niet alleen een nieuw gezicht voor de meesten van u – nog niet zo lang geleden op 17 juni ben ik als voorzitter van de Eerste Kamer gekozen - maar is als gevolg van verkiezingen aan beide zijden van de Oceaan ook in de verschillende delegaties een aantal nieuwe leden aangewezen. Een reden te meer voor mij om u een succesvolle bijeenkomst deze week te wensen.

Collega's, volgend jaar bestaat het Statuut voor het Koninkrijk vijftig jaar. Een belangrijke gebeurtenis voor onze drie landen, waaraan ongetwijfeld op velerlei wijzen aandacht zal worden besteed. Een gebeurtenis die uitnodigt voor een terugblik, maar die ook tot nadenken stemt over de toekomst en vraagt om reflectie. Als ik op mij in laat werken wat er tot nu toe gezegd en geschreven is vanuit een dergelijke herbezinning, dan valt op dat veelal beschouwingen worden gewijd aan de vraag waar het Statuut ongewijzigd kan blijven omdat het niet belemmerend heeft gewerkt en aan de vraag waar het Statuut zijn werking heeft gemist en dus wijziging behoeft. Die vraagstellingen zijn echter beperkt, want onbelicht blijven dan twee andere vragen die mijns inziens bij de discussie zouden moeten worden betrokken. De eerste is: welke kansen bergt het Statuut in zich, die niet zijn gezien of die niet zijn benut? De tweede vraag is of het nodig is te moeten wachten op een mogelijke wijziging van het Statuut teneinde naar de geest van datzelfde Statuut te kunnen handelen. Het Statuut behoort immers niet als een staatkundige constructie als zodanig, als doel in zichzelf te worden beschouwd maar als dienstbaar aan het Koninkrijk, aan elk van de drie landen en aan alle Nederlanders: de Nederlanders in Aruba, de Nederlanders

in de Nederlandse Antillen en de Nederlanders in Nederland. De inleider van vanmiddag, prof. Hirsch Ballin, zal als deskundige en tevens als iemand die zich zeer betrokken weet bij het wel en wee van onze drie landen, nader ingaan op de onderhavige thematiek.

De regering is van plan eind dit jaar samen met u een evaluatiecommissie in te stellen die in 2004 zal rapporteren over de vraag of aanpassing van het Statuut nodig is. Aan de regeringen van de Nederlandse Antillen en Aruba is inmiddels voorgesteld op korte termijn, vooruitlopend op de werkzaamheden van de commissie, te starten met twee gemeenschappelijke trajecten, te weten het onderzoeken van de mogelijkheid voor een verandering van de status van de koninkrijkspartners binnen de EU en de herziening van de bestuurlijke en financiële verhoudingen binnen de Nederlandse Antillen.

Beide thema's, die bepaald de aandacht verdienen van ons als parlementariërs, komen als onderwerp van discussie in het programma van uw bijeenkomst voor. 'De mogelijke toekomstige verhouding van de Nederlandse Antillen en Aruba met de Europese Unie' en de 'financiële en economische aangelegenheden' zijn voor aanstaande woensdag geagendeerd.

Het beleid van de regering ten aanzien van de Nederlandse Antillen en Aruba is - zoals de Miljoenennota verwoordt - gericht op het waarborgen van functies op het gebied van goed bestuur, de rechtshandhaving en de mensenrechten. Het beleid in het kader van het bevorderen van de autonomie is gericht op duurzame economische en sociale ontwikkeling.

Het belang dat de Nederlandse regering hecht aan het Contactplan, aan perspectievolle onderlinge verhoudingen tussen de landen en de parlementen van het Koninkrijk, wordt hernieuwd bevestigd door de aanwezigheid vanochtend van de minister van Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties, de heer De Graaf. In tegenstelling tot de minister mag u van mij als voorzitter niet verwachten in te gaan op het komende regeringsbeleid. Maar voordat ik de minister het woord geef, wil ik eindigen met dat waar ik mijn speech mee startte: het belang van het Contactplan.

In het algemeen geldt bij bijeenkomsten van politici die ter nadere gedachtebepaling of ter besluitvorming bijeen zijn, dat er een risico is. Dat risico houdt in dat gesprekspartners een strategisch doel voor ogen houden, namelijk dat het thuisfront (in dit geval het thuisfront in Nederland, Aruba, de Nederlandse Antillen) moet worden bewezen dat men de rug recht heeft

gehouden en geen millimeter is afgeweken van het standpunt dat men bij de
aanvang had. De kortstondigheid van die ogenschijnlijke winst verdraagt zich
echter niet met het fundamentele vertrouwen dat wij als parlementariërs
hebben gekregen van onze kiezers. Mensen hebben ons hun vertrouwen
gegeven om politieke verantwoordelijkheid te dragen op een zodanige wijze
dat – ook al is het met kleine stappen - daadwerkelijk een bijdrage aan de
oplossing van hun problemen wordt geleverd. Het Contactplan is met andere
woorden, zeker in deze tijden van spanning, geen zogenaamde kans voor
eigen profilering en daarmee voor vrijblijvendheid; op u rust dezer dagen een
zware, gezamenlijke verantwoordelijkheid. Bij het dragen daarvan wens ik u
van ganser harte alle benodigde wijsheid toe!

Ik dank u voor uw aandacht en geef nu graag het woord aan de minister voor
Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties.